

Carpinus betulus (Grab pospolity)

rodzina Betulaceae (Brzozowate)

Pochodzi ze środkowej i południowej Europy, Kaukazu, Turcji i Iranu. Drzewo liściaste o wysokości do 25m z gęstą, okrągłą koroną, miotlastą, często nieregularną. Pień ma prosty, o falistej powierzchni. Kora gładka, ziemistoszara podobna do kory buka, (ale w odróżnieniu od niego pień ma na przekroju zarys falisty - podłużne wgłębienia i zgrubienia), później płytko spękana, lecz pozostaje cienka. W młodości rośnie dość wolno, po kilkunastu latach szybko, pędy jednoroczne cienkie, wiotkie, młode nieco owłosione w zimie, szarobrązowe z jaśniejszymi przetchlinkami. Liście są eliptyczne lub jajowate, długości do 12 cm, na wierzchołku zaostrome, u nasady zaokrąglone, na brzegach ostro, podwójnie piłkowane. Ułożone skrętolegle, z wierzchu żywozielone, nagie, obustronnie błyszczące, od spodu jaśniejsze, w kątach wyraźnie wystających nerwów owłosione, ogonek o długości 5-15 cm.

W jesieni przebarwiają się na kolor żółty. Roślina jednopienna, kwiaty rozwijają się w końcu kwietnia (początek maja). Kwiaty żeńskie są niepozorne, w szczytowych luźnych kotkach o dł. 2-3 cm, osłonięte trójklapowymi przysadkami, kwiaty męskie występują na szczycie gałązek w wielokwiatowych luźno zwisających, żółtawych, walcowatych kotkach o dł. 4-7 cm. Owocostany długości do 14 cm. Owocem są orzeszki jednonasienne, twarde, z 3 klapowym skrzydełkiem. Owoce dojrzewają we wrześniu - październiku. Na wolnej przestrzeni zaczyna owocować w 15 roku życia, a w drzewostanie około 40 roku. Owocuje corocznie, zwykle bardzo obficie. Nasiona opadają wraz z okrywkami, których kłapy umożliwiają im dowolne opadanie wirującym ruchem, co ułatwia rozsiewanie ich przez wiatr.

Ma umiarkowane wymagania siedliskowe, bardzo dobrze znosi zacienienie. Nie wymarza, ma niskie wymagania glebowe, choć najlepiej rośnie na glebach gliniastych, piaszczysto - gliniastych i żyznych. Jest odporny na suszę, ale dobrze rośnie też w miejscach wilgotnych. Jest jednym z najlepszych drzew na strzyżone żywopłoty i wysokie szpalery. Odnacza się dużą zdolnością do regenerowania przyciętych gałęzi, ma dużą zdolność wydawania odrostów również z pnia. Osiąga wiek około 150 lat. Drewno grabu jest bardzo ciężkie, twarde i sprężyste, używane było do wyrobu narzędzi (najtwardsze z krajowych gatunków drzew). Drzewo to jest pospolite i szeroko rozpowszechnione na niżu i w niższych położeniach górskich. Drzewostany z przewagą grabu zwie się grądami. Stosowany jest również w parkach i zadrzewieniach krajobrazowych.